

УДК 316:628

**ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ У
НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ
ПОЛІЦЕЙСЬКИХ (на прикладі ХНУВС)**

Бобро Н.В.

доцент кафедри соціальних та економічних дисциплін
Харківського національного університету внутрішніх справ,
кандидат соціологічних наук

Анотація. Обґрунтовано доцільність використання інтерактивних методів навчання при викладанні курсу «Партнерство правоохоронних органів та суспільство». Авторка зосередила увагу на деяких методах навчання, що активізують навчально-творчу діяльність

Ключові слова: навчальний процес, інтерактивне навчання, методи навчання, робота в групі

*«Освіта – це індустрія
спрямована в майбутнє»
С. П. Капіца*

Основна ідея модернізації системи вищої освіти полягає в тому, що ефективність навчання у вищій школі може бути поліпшена завдяки проектуванню і впровадженню новітніх освітніх систем і технологій, які активізують освітній процес, відкриваючи широкі перспективи і нові можливості. Інтерактивні ділові ігри, рольові ігри, тренінги, кейс-метод, дистанційні форми навчання, дають змогу отримати величезну кількість інформації; використати отримані знання, застосувати їх для досягнення мети в навчальному процесі, практичній діяльності, доповнивши їх особистісно-ціннісним сенсом. Отже, інтерактивне навчання це спеціальна форма організації навчально-пізнавальної діяльності, що має на меті забезпечити комфортні умови навчання, за яких кожен учасник навчального процесу відчуває свою успішність та інтелектуальну спроможність [1].

Сьогодні в навчальний процес Харківського національного університету внутрішніх справ при викладанні навчальних курсів впроваджуються інтерактивні методи навчання. Це є дуже важливим, оскільки, вони спрямовані

на забезпечення процесу пізнання, отримання необхідних знань через діалог один з одним, з викладачем, а також через пряму взаємодію з навчальним матеріалом (або з його приводу), що забезпечує формування цінностей, пов'язаних з обраною професією; підвищення ступеню мотивації на самостійне навчання за межами аудиторії; розвиток навичок до співробітництва, розв'язання конкретного завдання у певній ситуації.

Як засоби розвитку пізнавальної активності слухачів курсів первинної професійної підготовки ХНУВС при викладанні навчального курсу «Партнерство правоохоронних органів та суспільства» нами використовувались наступні інтерактивні методи навчання: «Дискусія», «Робота в малих групах», «Рольове розігрування правової ситуації» [2, 3].

Дискусія. Викладачем формулюються питання за обраною темою та надається час для їх обговорення. Матеріал слухачам надається в образній формі (в малюнках, схемах), що є наочною опорою при викладанні нового матеріалу та допомагає сконцентрувати увагу учасників навчального процесу на ключових моментах теми.

Метод асоціації (робота в малих групах): розгляд проблемних питань взаємодії органів Національної поліції та населення, аналіз негативних соціальних стереотипів та упереджень щодо практики поліцейської діяльності.

Метод рольової гри «Рольове розігрування правової ситуації», мета якого – розв'язання конкретних життєвих ситуацій, які можуть виникати під час професійної діяльності. Даний метод допомагає учасникам набути професійного досвіду. Так, слухачам були запропоновані типи ситуацій, які потребують негайного розв'язання: (1) стандартна – типова ситуація, що повторюється при подібних обставинах, але в правоохоронній діяльності завжди пов'язана з тим чи іншим ступенем ризику; (2) критична – нетипова ситуація, що пов'язана з підвищеним ризиком і вимагає негайного прийняття рішення, в деяких випадках креативного відповідального рішення. Учасники обирають собі ролі та дотримуються загальних правил щодо програння: уважно слухають своїх партнерів по грі; не коментують та не критикують дії

інших; намагаються поставитись до своєї ролі як до реальної життєвої ситуації, в яку потрапили; після завершення гри вийти з ролі, яку програвав; взяти участь в обговоренні розіграної ситуації; висловити думку щодо перебування в ролі.

Під час використання інтерактивних методів ми виділили позитивні та негативні моменти.

До позитивних ознак ми відносим. По-перше, інтерактивні методи навчання створюють вільну атмосферу спілкування в аудиторії між учасниками навчального процесу, що перетворює навчання на цікавий, жвавий процес та пробуджує інтерес слухачів до навчальної дисципліни. По-друге, інтерактивне навчання активізує творчий процес мислення слухачів, а також пошук нових рішень при розв'язанні нетипових завдань, які можуть стати у пригоді поза межами аудиторії, в умовах реальної професійної діяльності. По-третє, покращує соціально-психологічний клімат в навчальній групі та посилює дух колективізму.

Поряд з перевагами існують також загальні труднощі. По-перше, це велика кількість ресурсів, які витрачає викладач в процесі підготовки до таких занять. Інтерактивні методи навчання потребують великої кількості часу на передбачення всіх аспектів майбутнього заняття з урахуванням рівня підготовки аудиторії, інших її особливостей, а також певної кількості роздаткового та додаткового матеріалу. По-друге, об'єктивна проблемність застосування багатьох методик у великих аудиторіях. Нерідко викладання курсів проходить у присутності великої кількості слухачів, це не зовсім зручно при застосуванні ділових ігор та залучення більшості слухачів до активної роботи. По-третє, на сьогоднішній день існує проблема, яка пов'язана з відсутністю відповідних навчальних посібників, навчальних та додаткових матеріалів, а також відсутністю уніфікованих критеріїв оцінювання.

Все вищезазначене дає можливість зробити висновок, що застосування інтерактивних методів навчання в сучасній системі професійної підготовки дає можливість активізувати весь спектр особистісних якостей особистості. Майбутні наші дослідження в цьому напрямку будуть спрямовані на

комплексний опис інтерактивних методів з урахуванням різновікових аудиторій, що дасть нам змогу розв'язати багато питань щодо професійної підготовки фахівця нової доби.

Список літератури:

1. Применение стратегии активного обучения в учебном курсе. Сборник материалов по вопросам дидактики высшей школы в помощь преподавателям – участникам проекта «Гражданское образование». Составитель Лариса Кирилюк. Киев, 2002. – 117с.

2. Сисоєва С.О. Інтерактивні технології навчання дорослих : навчально-методичний посібник / С.О. Сисоєва; НАПН України, Ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих. – К. : ВД «ЕКМО», 2011. – 324 с.

3. Права людини у діяльності міліції : посібник з активних методів навчання / [В. О. Соболев, Д. О. Кобзін, А. М. Черноусов та ін.]. Видання друге, доп. – Харків : Харківський інститут соціальних досліджень, 2008. – 141 с.